

Omakielisten termien merkitys:

RINNAKKAISKIELISYYS

Tieteiden talo
9.11.2012
Lea Laitinen

Mihin tarvitaan omakielisiä termejä?

- 1 tieteenteon rinnakkaiskielisyyttä varten
- 2 akateemisen opetuksen ja tutkijankoulutuksen tueksi
- 3 tutkimuksen yleistajuistamiseksi kieliyhteisölle
- 4 tutkimuksen yleistajuistamiseksi tiedeyhteisölle

2009:

suosituksia rinnakkaiskielisyyden edistämiseksi

- tieteen termityö
- yliopistojen kielipoliittiset ohjelmat
- omakieliset julkaisut tutkimuksen arvioinnin luokituksiin
- rahoituksen ehdoksi julkaiseminen myös kansalliskielillä
- gradut ja diplomityöt suomeksi tai ruotsiksi – ellei, vähintään tiivistelmät
- *Suomen kielen tulevaisuus. Kielipoliittinen toimintaohjelma.*
<http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk7/>

2011:

termipankki on 3 kohdan innovaatio

- 1 termit tutkimuksen infrastruktuurina
- 2 talkoistaminen
- 3 semanttinen mediawiki

Termityö tohtorikoulutuksessa

2009 suositus:

väitöskirjan tiivistelmä ja yksi artikkeli suomeksi

2012 ehdotus:

- väitöskirjan keskeisten käsitteiden työstäminen termipankissa → tiivistelmien apu
- ohjauskeskustelu → opintopisteet (esim. 1 op, 5-10 termiä)
- Ks. Rea Peltolan väitöskirja ranskan *subjunktiivin* vastineista suomen kielen verbirakenteissa E-thesiksessä →

☒ Hae
arkistosta

☐ Tämä kokoelma

[Tarkennettu haku](#)

Selaa Heldaa

Tämä kokoelma

[Julkaisuajat](#)

[Tekijät](#)

[Nimekkeet](#)

[Aiheet](#)

[Laitokset](#)

Koko Helda

[Kokoelmat](#)

Oma sivu

[My Exports](#)

[Kirjaudu](#)

[Rekisteröidy](#)

Cohesion modale et subordination : Le conditionnel et le jussif finnois au miroir de la valeur sémantique et discursive du subjonctif français

[Näytä kaikki kuvailutiedot](#)

Tiedostot (Latauksia 549 kpl)

Tiedosto(t)	Kuvaus	Koko	Formaatti	Avaa tiedosto
cohesion.pdf		1.216MB	PDF	Avaa tiedosto

Linkitä tai viittaa tähän osoitteella: <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-10-7376-2>

 RefWorks SHARE

Julkaisun nimi:

Cohésion modale et subordination : Le conditionnel et le jussif finnois au miroir de la valeur sémantique et discursive du subjonctif français

Tekijä:

Peltola, Rea

Muu tekijä:

Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta, suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos

Opinnäytteen taso:

Väitöskirja (monografia)

Modal cohesion and subordination. The Finnish conditional and jussive moods in comparison to the French subjunctive

This study examines verb moods in subordinate clauses in French and Finnish. The first part of the analysis deals with the syntax and semantics of the French subjunctive, mood occurring mostly in subordinate positions. The second part investigates Finnish verb moods. Although subordinate positions in Finnish grammar have no special finite verb form, certain uses of Finnish verb moods have been compared to those of subjunctives and conjunctives in other languages. The present study focuses on the subordinate uses of the Finnish conditional and jussive (i.e. the third person singular and plural of the imperative mood).

jussiivi

- jussiivi

Määritelmä: Suomen kielen imperatiivin 3. persoonaa edustava modaalinen antamisen sekä teoreettisen mahdollisuuden merkitykset

Selite: Deonttista veloitetta ilmaisevassa jussiivilauseessa voi olla subjektin konsessiivisen merkityksen: *menköön mihin hyvänsä*, jolla taas on yhteys

Lisätiedot:

VISK2004: Jussiivi on nimitys verbinmuodoille, jotka edustavat imperatiivin mm. veloitetta tai sallimista sekä esiintyy myönnytystä ilmaisevassa lause tai *-koof* ~ *-kööf*, joka kieltolauseessa liittyy kieltoverbiin, esim. *älköön tule* voi aktiivissa alkaa subjektilla ja sisältää genetivisijaisen objektin, esim. *V jussiivin merkityssisällöllä on erilaisia vastineita; esim. ranskan subjunktiiv* PeltolaR2011).

Käännösvastineet

- jussive (englanti)
- le jussif (ranska)

Tarkastele konkordansseja

eThesiksen osumat nimitykselle: jussiivi

Löytyi 5 osumaa.

Klikkaa riviä päästäksesi lähteen eThesis-sivulle.

Suomen kielen	jussiivi	, eli imperatiivin kolmas persoona
sen sijaan voi.	Jussiivia	käytetään nykysuomessa suhteellisen
ranskan subjunktiivia.	Jussiiville	yhdysrakenteissa lauseiden väliseksi kytk
Huom.	Jussiivi	on puheessa harvinainen, ja
	Jussiivi	ei kohdista direktiiviä

Tutkimuksen yleistajuistaminen kieliyhteisölle

- Oppikirjat, tietokirjat: kirjoittaminen ja suomentaminen
- Auttaako termipankki?
- Vrt. Lönnrotin kielioppitermit: ala-alkeiskoulujen opetukseen
1847: *Grammatikaliska termer på finska* (255 kpl)
1857: *Suomalaisia kielioppi-sanoja Elias Lönnrotilta* (325 kpl)
- 6 % säilynyt: muut vaihtuneet kansainvälisiin vierassanoihin
alusja maine → *subjekti ja predikaatti*

Termit ja tiedeyhteisölle yleistajuistaminen

- Käsitteiden tekeminen näkyväksi voi johtaa monitieteisyydestä aitoon tieteidenväliseen keskusteluun.
- Esimerkki: termistytminen, ideologiat ja käsitehistoria
kansan kieli ja kansankieli
rahvas ja kansa
queer-tutkimus vai pervotutkimus?

Miten termitalkoot mahtuisivat tutkijan työpäivään?

- Kun kansainvälisyys ja yhteisöllinen vuorovaikutus tulkitaan uudelleen rinnakkaiskielisyyden kannalta
- Kun termityö on osa työsuunnitelmaa (työaika)
- Kun se kytketään tohtoriopintojen ohjaukseen
- Kun se kirjataan meriitiksi ansio- tai julkaisuluetteloihin

